

1. Kwetsbaar en schuldig onder de blote hemel

Jakob is alleen. Alleen onder de blote hemel. Hier ligt hij dan, met zijn hoofd op een steen. Terwijl het zo goed is gegaan! Het plan van hem en van zijn moeder Rebekka, dat is helemaal gelukt! Hij heeft de zegen gekregen voor de eerstgeboren zoon. Daar ging het allemaal om. De zegen van de HERE voor Abraham, die Abraham heeft doorgegeven aan Izak, en die Izak nu weer doorgegeven heeft aan Jakob. 'Er zal een groot volk uit je voortkomen. Je broer zal jou dienen. En vervloekt is wie jou vervloekt, gezegend is wie jou zegent.'

Het plan van Jakob en Rebekka is helemaal geslaagd, en toch ligt Jakob hier als een loser, een verliezer. Want hij ligt hier als vluchteling. Zijn broer Ezau is woedend en hij zint op wraak. Zijn plan staat vast: 'Als vader Izak gestorven is, zal ik Jakob doden.' En als Ezau kwaad is en vol haat zit, berg je dan maar... zo'n krachtpatser, die zo goed kan jagen...

Jakob is op de vlucht, en daarom ligt hij hier in het open veld. Want dat was niet normaal, ook niet in die tijd. In de Bijbel lezen we vaak over reizigers, die een plek zoeken voor de nacht. Ze gaan dan een dorp in, of een stad, en er is altijd wel iemand die dan zegt: 'Kom maar bij mij overnachten.' Dat is die oosterse gastvrijheid.

Blijkbaar durft Jakob dat niet. Want als Ezau achter hem aan komt, dan kan hij navraag doen. En dan hoort hij natuurlijk precies waar Jakob geslapen heeft. Nee, Jakob gaat dat stadje niet binnen, het stadje Luz. Ergens, zomaar midden in het veld, gaat hij liggen, en hij valt in slaap.

Besef je hoe kwetsbaar je dan bent, als je daar ligt, in de buitenlucht? Er kwamen heel wat wilde dieren voor in die tijd, daar in het land Kanaän. De Bijbel spreekt over leeuwen, over beren, over wolven.

Jakob durft geen onderdak te zoeken voor de nacht. Hij ligt hier, klein en kwetsbaar. Waarom? Omdat hij bang is, bang voor Ezau.

En waarom is hij bang voor Ezau? Omdat hij schuldig is. Hij heeft Ezau bedrogen. En waarom heeft hij Ezau bedrogen? Omdat hij niet op God heeft vertrouwd, maar zelf een weg in elkaar heeft geknutseld naar de zegen die hij wilde hebben.

En weet je, nu staan wij aan het begin van een nieuw seizoen. En hoeveel van die woorden zijn eigenlijk ook niet op ons van toepassing? Hoeveel van die woorden herken jij zelf in jouw leven?

Kwetsbaar, klein, bang voor wat er komt, schuldig. Een knutselaar.

Dat woordje 'knutselaar', dat wordt gebruikt door een vakman, als die het werk ziet van een amateur. 'Mmm,' zegt hij dan, 'hier is duidelijk een knutselaar bezig geweest.'

Jakob heeft geknutseld aan zijn eigen toekomst, want ja, op God vertrouwen, het volledig in Zijn handen leggen, dat is moeilijk! En ik weet niet hoe het met jou is, maar ik herken me daarin.

Natuurlijk je doet je best, ik ook. En er zijn zeker ook dingen die goed gaan, God zij dank. Maar op zoveel terreinen voel je je een knutselaar, en je maakt fouten, en je voelt je schuldig, je voelt je een loser, en je denkt: 'Here God, ik wéét het gewoon allemaal niet meer.' Jakob is op de vlucht, en misschien ben jij ook wel op de vlucht. Voor iets of voor iemand, en misschien weet je niet eens goed voor wie.

Heb je gezien wat er staat in vers 11? 'Hij bereikte de plaats waar hij overnachtte, want de zon was ondergegaan.' Kijk, dát kenmerkt de situatie: de zon gaat onder. Onthoud dit even goed, dat hier de zon onder gaat, want later in het boek Genesis gaat de zon weer op. God zij dank! Maar hier gaat de zon onder.

Wij gaan een nieuw seizoen in met elkaar, maar we doen dat niet als gemeente die het allemaal wel eens even voor elkaar zal boksen. 'Voorwaarts christenstrijders!'

We zijn een kwetsbare gemeente. We hebben veel hooi op onze vork, er liggen grote uitdagingen, in De Bron, in de TorenTuin, bij al het werk dat gebeurt in de zorgcentra: Rubroek, Hoppesteyn, Humanitas Bergweg. Er zijn veel vrijwilligers nodig, die zijn er lang niet altijd. En onderschat niet wat er is aan geestelijke strijd. Want ook hier, in Rotterdam, zijn er roofdieren om ons heen. Petrus schrijft in zijn eerste brief (5: 8-9): 'Wees nuchter en waakzaam, want uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij zou kunnen verslinden. Bied weerstand aan hem, vast in het geloof.'

De boze probeert ons als gemeente kapot te maken. Hij probeert christenen uit elkaar te spelen, vriendschappen te verstoren, huwelijken te laten stranden. Hij probeert je vooral bij God vandaan te trekken. Wees niet naïef, onderschat hem niet. 'Bied weerstand aan hem, vast in het geloof,' zegt Petrus. En hoe doe je dat? Hoe ga je de strijd aan tegen de satan en tegen de demonen? Jezus zegt het heel duidelijk in Mattheüs 17: 21: 'Dit soort (dat zijn de boze machten) gaat niet uit dan door bidden en vasten.' Het gebed is zo'n krachtig wapen! En onderstreep het maar eens door te vasten.

Wees zuinig op je geloof. Laat het niet versloffen. Wees zuinig op de diensten. Laat ze niet zomaar aan je voorbijgaan. Wees zuinig op elkaar. Wees zuinig op je kring. Wees zuinig op je ziel.

Jakob ligt, kwetsbaar, onder de open hemel. En dat geldt óók voor ons, zó gaan wij een nieuw seizoen in.

2. Op weg met een engelenwacht

Maar des te meer is het verrassend wat er dán gebeurt, wat we dan lezen! Drie keer achter elkaar staan er die woordjes: 'En zie!' 'Kijk!' Dat is één van de eerste woordjes die nu onze kleindochter Loïs aan het zeggen is, een jaar en een maand oud. 'Kijk!' 'Kijk!' Vers 12: 'Toen droomde hij, *en zie*, op de aarde was een ladder geplaatst, waarvan de top de hemel raakte, *en zie*, de engelen

van God klommen daarlangs omhoog en omlaag. *En zie*, de HERE stond boven aan die ladder...'

Dit is zó verrassend... Want als er nu één is die het niet verdiend heeft om door God opgezocht te worden, dan is het wel Jakob. Maar God doet dat wél. En hoe! Met een Jakobs ladder. Je ziet die weleens, buiten, als de zon schijnt achter de wolken, en er prachtige zonnestrallen naar beneden vallen. Jakobs ladders noemen we die (*zie de foto hiernaast*). We weten niet wat Jakob precies zag, maar

misschien heeft hij het inderdaad zó gezien, zo'n lichtstraal uit de hemel. Een ladder, met engelen. En moet je nou eens kijken wat er staat, in vers 12: '... de engelen van God klommen daarlangs omhoog en omlaag.' Dat zou je niet verwachten, toch? Je zou verwachten: 'De engelen van God kwamen daarlangs omlaag en klommen weer omhoog.' Eerst omlaag, en dan weer omhoog. Engelen komen toch bij GóD vandaan?!

Maar nee, het staat er precies andersom: '... de engelen van God klommen daarlangs omhoog en omlaag.' Met andere woorden: die engelen wáren al beneden, ze waren al om Jakob heen. Hij wist dat niet, hij zag het niet, hij beseftte het niet, maar hij was al omringd door een engelenwacht.

Ik vind dat zo mooi, want zó werkt God, door de hele geschiedenis heen. Hij zendt Zijn engelen, als lijfwachten om je heen. Wist je dat? Ja, het klopt, wat Petrus schrijft: de duivel is er als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij kan verslinden. Ik zei net: 'Onderschat hem niet.' Maar onderschat de engelen helemaal niet! Ze zijn er om je te beschermen. Je ziet ze niet, je hoort ze niet, je voelt ze niet. Tenminste... meestal. Soms wel.

Toen mijn ouders nog leefden werden ze jarenlang door mijn zus Heidi meegenomen naar Zwitserland, op vakantie. Op een morgen waren ze in Grindelwald, en mijn vader kwam het hotel



uitlopen. Voor het hotel was een straat, met links een bocht. Daardoor had je nogal een slecht zicht op het aankomend verkeer. Mijn vader liep naar het zebrapad en zette al een voet op de straat. Maar toen, opeens, werd hij stevig vastgepakt en teruggetrokken, de stoep weer op. En op dat moment scheurde er een auto vlak voor hem langs. Iemand had hem precies op tijd teruggetrokken. Iemand had zijn leven gered. Maar wie? Hij keek om zich heen, maar hij zag niemand. Mijn moeder stond aan de overkant van de straat. Zij zag ook niemand. Mijn vader liep terug het hotel in, en vroeg daar aan de mensen die daar waren: 'Iemand trok mij terug, van de zebra de stoep op, hebben jullie gezien wie dat was?' Maar geen mens had iemand gezien. Mijn ouders hebben samen de conclusie getrokken: 'Dit moet een engel geweest zijn.' Zoals we dat daarnet gezongen hebben uit Psalm 91: 'Want God beveelt zijn engelenwacht / te waken op uw wegen. / Zij vergezelt u dag en nacht / en houdt het onheil tegen.' Wij gaan een nieuw seizoen in, als kwetsbare mensen, als kwetsbare gemeente. Maar houd het vast: er is een engelenwacht om ons heen. Er is een engelenwacht om jou heen. God zij dank! Op de ladder in de droom van Jakob stijgen de engelen op, en ze dalen weer neer.

3. Op weg met een belofte

En er gebeurt nog iets: de HERE Zelf gaat spreken. Vers 13-15: 'Ik ben de HERE, de God van uw vader Abraham en de God van Izak; dit land waarop u ligt te slapen, zal ik u en uw nageslacht geven. Uw nageslacht zal talrijk zijn als het stof van de aarde en u zult zich uitbreiden naar het westen, het oosten, het noorden en het zuiden. In u en uw nageslacht zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. En zie, ik ben met u, ik zal u beschermen overal waar u heen zult gaan, en ik zal u terugbrengen in dit land, want ik zal u niet verlaten, totdat ik gedaan heb wat ik tot u gesproken heb!' Merk je dat? Jakob is op de vlucht. Hij ontvlucht het land dat God beloofde aan zijn opa, Abraham, en aan zijn vader Izak. Jakob is single, van kinderen is helemaal nog geen sprake. En Jakob is eenzaam en kwetsbaar. Maar wat gebeurt er? God komt in deze droom naar hem toe en belooft hem precies wat hij nodig heeft: 'Jakob, ik geef je dit land! Ik geef je nageslacht! En ik ben Zelf bij je!' Onvoorstelbaar, zo'n krachtige belofte! En God heeft die belofte wáárgemaakt! Tot de dag van vandaag is er nog steeds een volk dat genoemd is naar Jakob, Jakob die later de naam Israël kreeg. En bij dat volk Israël mogen miljoenen, miljoenen mensen uit alle volken ingelijfd zijn, door het geloof in Jezus Christus. Het volk hééft het land gekregen, en het heeft het ook weer teruggekregen, tot de dag van vandaag! En God is meegegaan, de geschiedenis door. Jakob krijgt hier een belofte met ongekende proporties. En waaróm eigenlijk? Hij heeft het totaál niet verdiend! Hij heeft het compleet verbruid. En tóch, tóch blijft God trouw. Hij gaat dóór! Hij is zó genadig! Jakob mag het weten: 'Ik leef onder een open hemel!' En zó mag hij zijn weg vervolgen, onder die open hemel. En wij? Jij en ik, u en ik? Wij mogen, net als Jakob, weten dat de hemel open is. Weet je waarom? Omdat de Here Jezus Zelf in het Nieuwe Testament naar deze geschiedenis verwijst. We hebben het gelezen, Johannes 1. Daar zegt Hij tegen Zijn eerste leerlingen: 'Voorwaar, voorwaar, ik zeg u allen: Van nu af zult u de hemel geopend zien en de engelen van God opklimmen en neerdalen op de Zoon des mensen.' Daarmee geeft Jezus ons de sleutel in handen om te begrijpen waaróm die hemel open is, en waaróm God zo eindeloos liefdevol en genadig kan zijn. Hij, de heilige God, die geen zonde kan zien, Hij komt Jakob tegemoet met intense liefde en zonder enig verwijt. Want God weet al dat Zijn Zoon, later in de geschiedenis, zal sterven óók voor de zonden van Jakob. Door Jézus is de hemel open, en daarom is die hemel open voor iedereen die bij Hem hoort, voor iedereen die in Hem gelooft. Geloof je in Hem? Stel jij je vaste vertrouwen op Jezus? Dan is vanwege Jezus' offer aan het kruis ook boven jouw leven de hemel open. Dan geldt die belofte van God ook voor jou: 'Ik ben met je en zal je beschermen, overal waar je heen zult gaan.' Jezus Zelf heeft het gezegd, in Mattheüs 28, we hoorden het aan het begin van de dienst: 'En zie, - weer die woordjes 'En zie!',

'Kijk!' - Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld.' Boven het hoofd van Jakob is een open verbinding naar de hemel, en die open verbinding is er ook voor jou en mij, dankzij Jezus Christus! Dankzij de Zoon van God, die op aarde kwam om ons te redden, om jou te redden!

Ik las ergens: die ladder naar de hemel is net de slinger van een klok: van boven vast, en van onder beweegt hij mee, overal waar je gaat of staat.

Wij gaan een nieuw seizoen in, als kwetsbare mensen, als kwetsbare gemeente, in een wereld waarin de satan rondgaat als een roofdier. Maar we gaan niet alleen! Er zijn engelen om ons heen, en God Zelf is bij ons. Jezus Christus geeft Zijn belofte mee: 'Ik ben met jullie, alle dagen, tot de voleinding van de wereld.'

Kan er dan niets ernstigs meer gebeuren? Zeker wel. Gaat altijd alles goed? Zeker niet. Dit is een gebroken wereld. De hele Bijbel ademt dezelfde boodschap: 'De wereld heeft verlossing nodig!' Maar dwars dóór de moeite, dwars dóór de tegenslag heen gaat God mee! Hij laat ons niet los! En Hij kan zelfs het kwaad in Zijn hand nemen en er iets goeds uit laten voortkomen.

4. Markeer jouw Bethel!

Jakob, hij mag op weg gaan met een engelenwacht en een belofte. Als hij 's morgens wakker wordt en hij laat dat tot zich doordringen, dan is hij diep onder de indruk. Hij zegt, in vers 16 en 17: 'De HERE is werkelijk op deze plaats, en ik heb het niet geweten. Hoe ontzagwekkend is deze plaats! Dit is niets anders dan het huis van God en de poort van de hemel.' Daarom noemt hij die plaats ook: 'Huis van God,' 'Beth El'. En hij richt een monumentje op: de steen waar zijn hoofd op lag, zet hij rechtop, en hij giet er olie over.

En hij doet nog iets: hij doet een gelofte. 'Als God inderdaad met mij zal zijn en alles zal doen wat Hij mij beloofd heeft, dan zal de HERE mij tot een God zijn.' Oftewel: dan zal ik nooit meer een ander kiezen. 'Deze plaats, Bethel, zal altijd aan U gewijd zijn, en ik zal U van alles zeker het tiende deel geven.' Daarmee zegt Jakob: 'Door van alles 10 % aan U te geven zal ik laten zien dat de dingen niet van mijzelf zijn, niet mijn eigendom, maar Uw eigendom.' Jakob doet belijdenis. Heel voorzichtig, met een heleboel keer 'als'. 'Als ik behouden terugkeer, en als... als... als..., ja, dan zal de HERE mij tot een God zijn.' Een heleboel voorwaarden, in reactie op de onvoorwaardelijke liefde van God. Maar tóch is het een belofte. Het begin is er. God is niet gekomen om Jakob te straffen, maar om Hem liefde te geven. En die liefde van God heeft iets in Jakob wakker gemaakt. Een begin dat zal gaan groeien.

Ook wij mogen op weg, met een engelenwacht om ons heen, en met de belofte van de heilige God zelf. God de Zoon, die het gezegd heeft: 'Ik ben met u, alle dagen, tot aan de voleinding van de wereld.' God de Zoon, die het heeft gezegd: 'Waar ik ben, daar is altijd de hemel open, daar zijn altijd de engelen, die de verbinding met de hemel op gang houden.' En waar Hij is, de Zoon van God, Jezus Christus, daar is dus altijd een toekomst, een goede toekomst, een toekomst vol van hoop.

Jakob, hij richt een monumentje op. En ik zat zo te denken: misschien moeten wij dat ook vaker doen, monumentjes oprichten, om niet te vergeten wat God heeft gedaan. Hoe doe je dat? Bijvoorbeeld door het op te schrijven, in een schrift, of in een bestandje in je telefoon, wat God heeft gedaan. Misschien is er een belangrijke plek, waar God tot je heeft gesproken. Maak er een foto van en hang die maar ergens op in je huis. Ik weet van iemand die een ring heeft met daarin een bijbeltekst gegraveerd, als herinnering aan een belangrijke gebeurtenis in haar leven. Of nodig mensen maar eens uit voor een etentje, en vertel tijdens dat etentje wat God heeft gedaan in jouw leven.

Dat zijn allemaal monumentjes, om het niet te vergeten, wat God heeft gedaan.

Markeer het maar, die momenten in je leven, dat God je opzocht. Dat je Hem hebt ontmoet. Markeer het maar, jouw Bethel. En daarna ga je verder. Zoals wij nu samen verder gaan, een nieuw seizoen in. Met vertrouwen en met hoop. Want de God van Jakob is de levende God. Ook nu. Ook vandaag. En ook morgen. Amen.